

ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI ARAGAY

Joan Fuster us farà més lliures

ARA

Si m'ho pregunteu, el Fuster polític és per a mi el menys interessant. Sobretot perquè és el més banalitzat, simplificat, empetit. M'atrau molt més el pensador lliure, que va a la seva, dotat d'una curiositat universal i d'una felicitat erudició: l'intel·lectual que et sorprèn, que s'ho passa bé donant voltes a una idea, que fa de l'experiència humana una excusa per entendre's i entendre el món, sense dogmatismes. Ja ho veieu: aquest és un Fuster molt a la manera de Montaigne, amb la diferència que el perigorià tenia la vida solucionada i el de Sueca se la va haver de guanyar a força d'escriure, que és el que sabia fer millor i el que li agradava. Escriure i llegir, esclar. "Els llibres no supleixen la vida, però la vida tampoc no supleix els llibres", escrivia. O, dit d'una altra manera, "les poques lectures aparten de la vida; les moltes ens hi acosten".

En l'Any Fuster, que ara celebrem, per a algú que no el tingui en el seu radar, un títol adequat i fàcil per introduir-s'hi és *Consells, proverbis i insolències*, reeditat per a l'ocasió per Ara Llibres, amb pròleg de Jordi Muñoz, que l'encerta definint l'enginy de l'assagista valencià com a àcid però mai cínic, irònic amb tot, inclòs amb ell mateix: "No és poca cosa, en els temps que corren, saber que podem ser crítics, mordaços fins i tot, sense caure en el cinisme, que és l'avantsala de la rendició", el retrata Muñoz.

L'obra recull un conjunt d'aforismes escrits fa més de mig segle que

ens sorprenen per la seva vigència, com si el temps no hagués passat. Per això Fuster és un clàssic. Tot i estar ben lligat i compromès amb l'època que li va tocar viure, escriu més enllà del seu temps, agafant distància mental, enllaçant passat i futur. Ell mateix es diverteix en aquest joc: "Ja coneixeu el cèlebre aforisme grec: "Joan Fuster és la mesura de totes les coses".

No puc suportar els fanàtics: el meu problema és que soc un fan dels escèptics com Fuster, que no es refien de res ni de ningú. Vegeu, per exemple, aquests dos seus aforismes encadenats: "Rarament es pot formular una veritat -cert tipus de veritat, en tot cas- sense que sembli

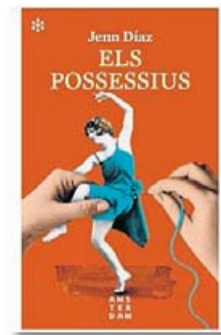
una insolència". "Potser per això, de vegades, hi ha qui a base d'insolència pot fer creure que diu veritats". I precisament sobre el fanatisme: "La bona fe, la bona fe... Els fanàtics, ¿veus?, tots són gent de bona fe". O, encara: "Hauríem de sentir-nos una mica -si més no, una mica- responsables de la cara dels nostres fills i del fanatisme dels nostres correligionaris: nosaltres, en certa manera, també en tenim la culpa". O sigui, que ningú no està a recer de prejudicis i obnubilacions. "Qui està disposat a morir per un ideal, està, en el fons, igualment disposat a matar per l'ideal. Totes les doctrines que comencen amb uns màrtirs acaben amb una inquisició".

Solitari sociable -"La soledat fatiga; fatiga la companyia. No hi ha solució"-, humanista gens idealista -"Els homes semblen més humans quan hi ha un pèl de degradació en la nostra vida"-, racional i sentimental -"Les idees clares; els sentiments, confusos"-, partidari de la intel·ligència -"Hi ha qui és estúpid per pura mandra"-, amb gust pel dubte i la contradicció -"Allò que més m'interessa de les meves (diguem-ne meves) idees són les objeccions que jo mateix podria posar-hi"-, provocador enjogassat -"Cal ser escrupolosos: sobretot, a l'hora d'escollir els nostres escrúpols"-, i sobretot lliure: "La llibertat és un hàbit, i no resulta gens fàcil d'adquirir. Només s'adquireix amb la pràctica!" No ho dubteu, Fuster us farà més lliures. ♦♦

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIO

[1] Els possessius
JENN DÍAZ
Amsterdam
272 pàgines i 18,90 € -/16

[2] Benvolguda
EMPAR MOLINER
Columna
232 pàgines i 20,90 € 2/13

[3] Junil a les terres dels bàrbars
JOAN-LLUÍS LLUÍS / Club Editor
288 pàgines i 19,95 € -/39

[4] El naufrag feliç
RAMON FOLCH I CAMARASA
Viena
184 pàgines i 16 € -/1

[5] Doneu i se us donarà
DONNA LEON
Edicions 62
272 pàgines i 19 € -/1

NO-FICCIO

[1] Cuina o barbàrie
MARIA NICOLAU
Ara Llibres
272 pàgines i 24,90 € 2/13

[2] La Vall de la Llum
TONI CRUANYES
Destino
384 pàgines i 21,50 € 1/18

[3] Les hores incertes
QUIM TORRA
Ara Llibres
312 pàgines i 25 € -/10

[4] L'alegria de viure
SÍLVIA SOLER
Univers
160 pàgines i 19 € 5/10

[5] Crims: llum a la foscor
CARLES PORTA
La Campana
336 pàgines i 19,90 € 6/9

CASTELLÀ

FICCIO

[1] Todas esas cosas que te diré mañana
ELISABET BENAVENT / Suma
440 pàgines i 18,90 € 1/4

[2] El camino del fuego
MARÍA ORUÑA
Destino
400 pàgines i 20,90 € 4/3

[3] Las palabras justas
MILENA BUSQUETS
Anagrama
136 pàgines i 16,90 € -/1

[4] En lo más profundo del sur
JOHN CONNOLLY / Tusquets
544 pàgines i 20,50 € -/1

[5] Roma soy yo
SANTIAGO POSTEGUILLO
Ediciones B
752 pàgines i 23,90 € 2/9

NO-FICCIO

[1] La burguesía catalana
MANEL PÉREZ
Península
288 pàgines i 18,90 € -/1

[2] Cómo hacer que te pasen cosas buenas
MARIAN ROJAS / Espasa
256 pàgines i 19,90 € 2/200

[3] Encuentra tu persona vitamina
MARIAN ROJAS / Espasa
328 pàgines i 19,90 € 1/41

[4] Las abandonadoras
BEGOÑA GÓMEZ-URZAIZ
Destino
320 pàgines i 18,90 € -/2

[5] Los disfraces del fascismo
BALTASAR GARZÓN / Planeta
320 pàgines i 19,90 € -/2

Rànquing setmanal del Gremi d'Editors de Catalunya i LibriData
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

En el bon estil hi intervenen sabers intuïtius, lligats a la sensibilitat, que cap gramàtica ni llibre d'estil recullen. Però de vegades no és tant que la norma no es pugui formular com que ningú s'entreté a explicitar-la. És el cas d'una correcció que ara cal fer sovint: fer determinat el que era indeterminat. Quan llegeixo frases com "El festival va tancar ahir amb una participació d'unes 20.000 persones" o "¿Pot ser un inici d'un canvi d'aliances?", hi percebo una dissonància que només resolc canviant una per la davant de participació i un per l' davant de inici. L'aparició d'aquests sintagmes *ultraindeterminats* s'explica per unes presses que no deixen fer una lectura tranquil·la i objectiva del que s'ha escrit. Solen ser errors de cohesió textual en que el que

Una mala tendència a la indeterminació

s'escriu després demana canvis en el que s'ha escrit abans. La norma aquí és bastant simple: com més complementem un nom més insostenible és mantenir la seva indeterminació. Seria bo "Pot ser un inici de canvi" o "Tanca amb una participació record", però quan el complement que ve al darrere conté, al seu torn, articles indeterminats, l'indeterminat inicial comença a grinyolar. I és per aquest motiu que escrivim "un inici de canvi" però "l'inici d'un canvi".

LA INDETERMINACIÓ EXCESSIVA DELATA QUE NO S'HA LLEGIT AMB PROU CALMA EL QUE S'HA ESCRIT

Aquesta mala tendència a la indeterminació també afecta els pronoms febles. La falta de cohesió, llavors, deriva de no tenir present d'on veniem i no pas on anem. Fixem-nos en la frase "Llegim premsa rosa perquè ho percebem com un univers a banda". El redactor ha optat per un pronom *ho* que només seria correcte si el que percebem fos "llegir premsa rosa". I no: el que percebem és "la premsa rosa". I per més que l'antecedent, "premsa rosa", sigui indeterminat, la màgia de la sintaxi fa que passi a ser determinat el segon cop que el trobem: ja no ens és desconegut, ja el coneixem, com quan diem "He trobat un llibre i l'he comprat" o "He vist un amic i l'he saludat". Calia escriure, doncs, "Llegim premsa rosa perquè la percebem com un univers a banda". ♦♦